

Súd: Krajský súd Žilina
Spisová značka: 15CoP/131/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5823200564
Dátum vydania rozhodnutia: 09. 11. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Ladislav Mejstřík
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2023:5823200564.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Žiline, ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Ladislava Mejstříka a členiek senátu Mgr. Silvie Tisovej a JUDr. Miriam Štillovej, vo veci starostlivosti súdu o maloleté dieťa: Y. G., nar. XX.XX.XXXX, bytom ako matka, zastúpené kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Námestovo, dieťa rodičov: matka H. G., nar. XX.XX.XXXX, bytom I. XXXX/XX, J., adresa na doručovanie: N. XXX/XX, J., a otec Z. G., nar. XX.XX.XXXX, bytom G. XXX, právne zastúpený JUDr. Andrejom Bryjom, advokátom so sídlom J., E. XX, o návrhu otca na zníženie výživného, na odvolanie otca voči rozsudku Okresného súdu Námestovo č. k. 7P/31/2023 - 31 zo dňa 31.05.2023, takto

rozhodol:

- I. Rozsudok súdu prvej inštancie potvrdzuje.
- II. Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom č. k. 7P/31/2023 - 31 zo dňa 31.05.2023 Okresný súd Námestovo (ďalej aj „súd prvej inštancie“ alebo „prvostupňový súd“) vo výroku I. návrh otca na zníženie výživného zamietol. Vo výroku II. rozhodol, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania. Prvostupňový súd poukázal na to, že otec sa domáha zníženia výživného na sumu 100 eur mesačne z dôvodu straty príjmu, ktorá bola spôsobená úmrtím jeho matky, za opatrovanie ktorej poberal peňažný príspevok. Je evidovaný na úrade práce ako uchádzač o zamestnanie a uzatvoril pracovnú zmluvu s Obcou G. s termínom nástupu od XX.XX.XXXX s dohodnutou hrubou mzdou 235 eur mesačne. Svoje zamestnanie podmieňuje polovičným pracovným úväzkom s odôvodnením, že sa musí starať o svojho otca Z. G., nar. XX.XX.XXXX (ďalej len „starý otec“). Ten však podľa rozhodnutia Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Námestovo Číslo: NO1/OPPNKaPČ/SOC/2023/38987 - 4 zo dňa 12.05.2023 (ďalej len „rozhodnutie UPSVaR z 12.05.2023“) nie je osobou s ťažkým zdravotným postihnutím a nie je ani nevyhnutne odkázaný na pomoc inej osoby, preto UPSVaR nevyhovel žiadosti otca a nepriznal mu peňažný príspevok na opatrovanie. Súd prvej inštancie nepovažoval za preukázané, prečo by práve otec mal byť jedinou osobou, ktorá je povinná poskytnúť pomoc starému otcovi a prečo by nemohli pomôcť aj iní príbuzní (napr. súrodenci otca). Ďalej súd prvej inštancie dôvodil, že otec nijako nepreukázal, že má zníženú pracovnú schopnosť, pre ktorú, ako sám tvrdil, mu lekári odporučili menej pracovať. Otcovi objektívne nič nebráni zamestnať sa na plný pracovný úväzok a tak si zabezpečiť prostriedky na výživné, najmä ak sú v okolí voľné pracovné pozície (napr. na pozíciu operátor výroby). Otec by sa mohol zamestnať aj v odboroch, v ktorých má prax (stavebná oblasť, strojárstvo, vodič vysokozdvížneho vozíka). Podľa názoru súdu prvej inštancie otec netvrdil, že by si aktívne hľadal prácu a nevysvetlil, odkiaľ získava prostriedky na pokrytie svojich výdavkov. Nepreukázal ani, z akého dôvodu mu pribudol výdavok na kúrenie. Prvostupňový súd preto tvrdenia otca považoval za nevierohodné.

V ďalšom súd prvej inštancie poukázal na príjmy a výdavky účastníkov konania jednak v čase ostatného rozhodnutia súdu prvej inštancie č. k. 4P/67/2022-67 zo dňa 03.11.2022, potvrdeného rozsudkom odvolacieho súdu č. k. 9CoP/3/2023-99 zo dňa 09.02.2023, ako aj v čase napadnutého rozhodnutia. O náhrade trov konania súd prvej inštancie rozhodol podľa § 52 zákona č. 161/2015 Z. z. Civilný mimosporový poriadok (ďalej len „CMP“).

2. Proti tomuto rozsudku v zákonom stanovenej lehote podal odvolanie otec opakujúc argumentáciu, podľa ktorej z dôvodu úmrtia jeho matky bolo mu zastavené vyplácanie peňažného príspevku vo výške 520 eur mesačne za jej opatrovanie. V súčasnosti je zamestnaný s mesačnou mzdou vo výške 235 eur netto v mieste svojho bydliska, pretože sa stará o starého otca, ktorého zdravotný stav to vyžaduje, a teda nemôže pracovať v 7,5 alebo 12 hodinových zmenách. Hoc starý otec nie je osobou s ťažkým zdravotným postihnutím, má 82 rokov a dlhodobu nepriaznivý zdravotný stav s mierou funkčnej poruchy 40 %, v dôsledku čoho vyžaduje celodennú starostlivosť, výpomoc a dozor, ako aj pravidelné návštevy viacerých lekárov, pri ktorých otec asistuje. Obvodný lekár starého otca posudkom zo dňa 29.06.2023 potvrdil, že tento je odkázaný na opatrovanie druhou osobou. Súrodenci otca majú založené vlastné rodiny, nebývajú s nimi v rodinnom dome, ktorý bol na otca prepísaný s tým, že sa o svojich rodičov osobne postará.

Otec poukázal na to, že peňažný príspevok na opatrovanie mu bol vyplatený naposledy v mesiaci marec 2023 v dvojnásobnej výške (1 051,30 eur), preto výdavky a výživné uhrádzal dosiaľ z tohto zvýšeného príspevku. Na výdavky na domácnosť prispieva aj starý otec zo svojho dôchodku. Ďalej mal otec za to, že súd prvej inštancie nesprávne posúdil jeho výdavky a tvrdenia ohľadom svojpomocného zabezpečenia kúrenia, keďže za vyťažené drevo musí zaplatiť vrátane nákladov na pohonné hmoty. Celkové výdavky na kúrenie činia 1 200 eur ročne. Otec taktiež namietal, že pomery matky, ktorá poberá príjem vo výške 961,78 eur mesačne a ďalej od 01.01.2023 rodinné prídavky zvýšené na sumu 60 eur a daňový bonus zvýšený na 140 eur mesačne, sú výrazne na vyššej úrovni v porovnaní s jeho pomermi, čo podľa jeho názoru nebolo vyhodnotené. Pokiaľ matka tvrdí, že jej hlavný výdavok tvorí nájomné za byt, podľa otca nepreukázala, že by bývala v prenajatom byte a hradila zaň 550 eur mesačne. Navyše v tomto byte býva so svojím priateľom.

Otec navrhol napadnutý rozsudok zmeniť tak, že sa jeho vyživovacia povinnosť na maloletého zníži na sumu 100 € mesačne počnúc dňom podania návrhu.

3. Vo vyjadrení k odvolaniu otca matka so znížením výživného na sumu 100 eur nesúhlasila pre vek dieťaťa (16 rokov) a skutočnosť, že už navštevuje strednú školu, s čím sú spojené zvýšené náklady. Podľa nej maloletý potrebuje aj vodičský preukaz. Poukázala na to, že starý otec nie je ležiaci, je sebestačný, vie si zájsť do obchodu, k doktorovi, aj do krčmy. Otcom predložený doklad od lekára považovala za nepostačujúci, inak by mu schválili opatrovateľský príspevok. Pokiaľ matka dosahuje vyšší príjem než 700 - 800 eur, je to len v dôsledku nadčasov počas víkendov, teda na úkor jej zdravia. Daňový bonus poberá, pretože chodí do práce, rodinný prídavok je od štátu a používa sa na náklady na dieťa. Potvrdenie o svojom príjme a výdavkoch na nájom pritom preukázala na pojednávaní 31.05.2023. Jej priateľ nebýva s nimi v spoločnej domácnosti, je to iba kamarát, nie manžel ani otec dieťaťa, a preto nemá k nim vyživovaciu povinnosť. Podľa matky otcovi nič nebráni dosiahnuť rovnaký príjem; ak môže sedieť s kamarátmi v krčme a opíjať sa, môže aj pracovať. Jeho tvrdenia považovala za klamstvá a výhovorky, rovnako aj tvrdenie, že mu súrodenci nepomáhajú. Tvrdila, že otec si dokáže hradiť svoje výdavky, pretože si chodí privyrábať tzv. fuškami. Mala za to, že pokiaľ by sa takto správala ona, ocitli by sa so synom na ulici.

4. Kolízny opatrovník vo vyjadrení k odvolaniu odporučil rozsudok súdu prvej inštancie potvrdiť.

5. Na vyjadrenie matky a kolízneho opatrovníka otec uviedol, že považuje rozsudok súdu prvej inštancie za nesprávny a riadne neodôvodnený, keď na jednej strane konštatoval, že na strane otca došlo k zmene pomerov, avšak jeho tvrdenia považoval za nevierohodné, konštatujúc, že je v jeho možnostiach a schopnostiach platiť vysoké výživné. Výživné 200 eur je pre otca likvidačné a podľa jeho názoru nezodpovedá jeho možnostiam a schopnostiam. Starý otec nedokáže robiť všetko samostatne, je odkázaný na pomoc ďalšej osoby tak s hygienou, stravovaním, ako i užívaním liekov a injekcií. Tvrdenie matky, že chodí po krčmách a pije alkohol, považuje za ohováranie, osočovanie, nakoľko v konaní pred Okresným riaditeľstvom Policajného zboru Dolný Kubín pod ČVS: ORP-149/1-VYS-DK-2020 bol MUDr. H. vypracovaný posudok zo dňa XX.XX.XXXX, podľa ktorého otec nie je závislý od alkoholu ani od

iných psychoaktívnych látok. Opätovne zopakoval, že matka nepreukázala ani jeden výdavok, ktorý uviedla v spísanom zozname, pričom ňou uvádzané náklady považoval za prehnané a nezodpovedajúce ani štatistikám používaným súdmi pri rozhodovaní v obdobných veciach (napr. 200 eur mesačne na ošatenie); fitnesscentrum a vodičský preukaz podľa neho nie sú nevyhnutnými potrebami maloletého. Matke bola vo februári 2023 taktiež vyplatená poisťka na maloletého v sume 545 eur. Poukázal na skutočnosť, že o nájme matka predložila len čestné vyhlásenie prenajímateľa bez overeného podpisu, pričom podľa informácií z katastra nehnuteľností Z. H., nar. XXXX, bytom v E., v kat. úz. J. nič nevlastní. Byt, ktorý údajne obýva matka, patrí Z. H., nar. XXXX, bytom Y.. Tento sa prezentuje na sociálnych sieťach ako V. Y. H., či DJ Z. a záujemcovi o nájom bytu uviedol, že zaň požaduje 200 eur mesačne „na ruku“. Aj keď matkin priateľ nie je jej manželom, neznamená to, že spolu nežijú a že by sa nemal podieľať na nákladoch na domácnosť. Podľa toho, čo je uvedené na sociálnych sieťach, je medzi nimi bližší vzťah.

Ďalej otec namietal, že v napadnutom rozsudku absentuje zmienka o odôvodnených potrebách maloletého v rozhodnej dobe, ako aj podrobné zdôvodnenie možností a schopností druhého rodiča - matky podieľať sa na výchove maloletého. Súd prvej inštancie podľa neho len stroho zhrnul príjem matky uvádzajúc, že výdavky na bývanie a dieťa sa za cca pol roka nezmenili, pričom opomenul zvýšenie príjmu matky o 261,78 eur oproti jeseni 2022. Naproti tomu pomery otca, jeho možnosti a schopnosti súd prvej inštancie uvádza nepomerne rozsiahlo napriek zásade rovnosti strán v konaní pred súdom. Navrhoval rozsudok zrušiť a vec vrátiť súdu prvej inštancie na nové rozhodnutie.

6. Na vyjadrenie otca sa matka vyjadrila tak, že z jeho strany ide o zásah do súkromia a nepravdivé tvrdenia. Zotrvala na svojich tvrdeniach uvedených vo vyjadrení k odvolaniu. Poukázala na to, že so starým otcom nie je potrebné chodiť k lekárovi každý deň, otcovi pomáhajú mu aj jeho súrodenci, pričom vyživovať maloletého by pre neho malo byť prvoradé. Matka pracuje v trojzmennej prevádzke, aj na nadčasy, aby všetky náklady zvládla. Jej príjem je premenlivý, závisí od množstva práce, nadčasov, potrieb zamestnávateľa. Výplata poisťky maloletého je určená na vodičský preukaz, ktorý otec nepovažuje za potrebný. Matka na druhej strane považuje za nepotrebné pre otca vlastniť osobné motorové vozidlo a traktor, kvôli lekárom môže využívať sanitku. Podľa nej by sa otec nemal vyhovárať, ale sám sa zamestnať.

7. Krajský súd, ako súd odvolací (§ 34 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok, ďalej len „CSP“ v spojení s § 3 ods. 5 CMP), preskúmal vec v intenciách ust. § 65 a § 66 CMP a postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 385 ods. 1 CSP a contrario v spojení s § 2 ods. 1 CMP rozsudok prvoinštančného súdu podľa ust. § 387 ods. 1 CSP ako vecne správny potvrdil.

8. Odvolací súd dospel k záveru, podľa ktorého súd prvej inštancie vykonal dostatočné dokazovanie, ktoré následne správne právne posúdil a pri rozhodovaní vychádzal zo zásad stanovených Zákonom o rodine týkajúcich sa vyživovacej povinnosti rodičov k maloletým deťom. Odvolací súd sa v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, preto len konštatuje správnosť jeho záverov, pričom uvádza, že otec v odvolaní neuviedol žiadne dôvody, ktoré by boli spôsobilé inak vyhodnotiť skutkový alebo právny stav, resp. s ktorými by sa už nevysporiadal súd prvej inštancie. Na zdôraznenie správnosti napadnutého rozsudku odvolací súd uvádza, že vzhľadom na prvostupňovým súdom zistený skutkový stav považoval za preukázané, že je v možnostiach a schopnostiach otca dosahovať príjem zodpovedajúci jeho veku, zdravotnému stavu, odbornosti a dovtedajším pracovným skúsenostiam, napr. v priemysle, stavebníctve, prípadne iných zamestnaniach nevyžadujúcich odbornosť. V týchto odvetviach sa (podľa verejne dostupných štatistík Štatistického úradu SR) priemerný hrubý príjem pohybuje od 1 000 eur do 1 500 eur, z ktorého by otec mohol hradiť výživné vo výške 200 eur mesačne na dieťa tak, ako to ustálil súd prvej inštancie.

9. Podľa názoru odvolacieho súdu z vykonaného dokazovania nevyplýva žiadna okolnosť, ktorá by bránila otcovi zamestnať sa. Jeho argumentácia týkajúca sa starostlivosti o starého otca neobstojí, keďže jeho zdravotný stav nie je natoľko zhoršený, aby vyžadoval dvadsaťštyrihodinovú starostlivosť. V tejto súvislosti odvolací súd zdôrazňuje, že nevidel dôvod (prejudiciálne) posúdiť zdravotný stav starého otca inak, ako bol vyhodnotený na to kompetentným orgánom - UPSVaR, a to jeho rozhodnutím z 12.05.2023, podľa ktorého starý otec nie je fyzickou osobou s ťažkým zdravotným postihnutím. Odvolací súd nepopiera, že starý otec trpí niektorými závažnejšími ochoreniami (aj kardiologického charakteru) vyžadujúcimi pravidelné kontroly u lekára, avšak jeho zdravotný stav je primeraný veku (83 rokov), pričom podľa označeného rozhodnutia je orientovaný a pohybuje sa (za pomoci francúzskej barly). Takáto osoba potrebuje síce výpomoc a určitý dohľad, nie však neustály, preto je v možnostiach otca

nájsť si primeranú prácu tak, aby si dokázal zabezpečiť svoje potreby a hradiť dosiaľ určené výživné. Pre úplnosť odvolací súd dodáva, že k lekárskeho posudku vydanému MUDr. Jánom Moravcom ml., všeobecným lekárom starého otca nemohol prihliadnuť, pretože odkázanosť na pomoc a opatrovanie druhou osobou bola posúdená na to kompetentným orgánom (§ 194 ods. 2 CSP).

10. Odvolací súd podčiarkuje, že otec by mal vynaložiť maximálne úsilie, aby si mohol plniť vyživovaciu povinnosť voči mal. synovi, ktorá má prioritu aj pred starostlivosťou o starého otca, a to v primeranom rozsahu, ktorý zodpovedá potrebám dospievajúceho dieťaťa. Dosiaľ určené výživné vzhľadom na zistený skutkový stav možno považovať za minimálne, a to najmä, ak osobnú starostlivosť o mal. dieťa (vrátane zabezpečenia bývania) vykonáva matka a otec nad rámec výživného nijako neprispieva a so synom sa ani nestretáva.

Odvolací súd ďalej podotýka, že ani vyšší príjem druhého rodiča nezbavuje povinného rodiča vyživovacej povinnosti; medzi týmito skutočnosťami neexistuje nepriama úmera. Pokiaľ teda otec poukazoval na príjem matky, ktorý sa od posledného určenia výživného čiastočne zvýšil, táto okolnosť sama o sebe nemôže mať vplyv na rozsah vyživovacej povinnosti otca. Odvolací súd nepovažuje za spravodlivé, pokiaľ by zvýšené úsilie jedného rodiča (nepopierateľne na úkor voľného času a zdravia tak, ako to tvrdila i matka vo vyjadrení k odvolaniu) bolo dôvodom pre zníženie vyživovacej povinnosti toho rodiča, ktorý sa o dieťa nestará ani nezabezpečuje jeho bytové potreby a navyše ani nehľadá možnosti, aby sa mohol zamestnať, zvýšiť si príjem a tak si plniť vyživovaciu povinnosť vo väčšej miere. Ako je už vyššie konštatované, výživné vo výške 200 eur je vzhľadom na vek dieťaťa a skutočnosť, že navštevuje strednú školu, primerané a zodpovedá možnostiam a schopnostiam otca, ktoré sa od poslednej úpravy zmenili v tom smere, že prestal opatrovať svoju matku, čím sa naopak jeho potenciál dosahovať príjem pracovnou činnosťou (oproti poberaniu príspevku na opatrovanie vo výške 525 eur) zvýšil.

Odvolací súd považuje za nedôvodnú aj námietku otca, podľa ktorej sa súd prvej inštancie v napadnutom rozsudku podrobne zaoberal pomermi len na jeho strane, avšak tie na strane matky či maloletého zisťoval nedostatočne. Podľa názoru odvolacieho súdu súd prvej inštancie postupoval správne, keď prehodnocoval najmä pomery otca ako osoby povinnej na platenie výživného, a to obzvlášť, keď konanie inicioval otec tvrdiac zmenu pomerov na jeho strane.

Odvolací súd v tejto súvislosti poukazuje na to, že naposledy sa pomery účastníkov konania preskúmavali len v nedávnej dobe (rozhodnutie súdu prvej inštancie č. k. 4P/67/2022-67 zo dňa 03.11.2022 v spojení s rozsudkom odvolacieho súdu č. k. 9CoP/3/2023-99 zo dňa 09.02.2023). Maloletý je naďalej študentom strednej školy, bývanie s matkou má zabezpečené formou nájomného bytu, v súvislosti s ktorými okolnosťami matkou tvrdené výdavky zostali v rovnakej výške, resp. vzrástli len v minimálnom rozsahu.

Vo vzťahu k otcom namietaným nákladom na bývanie matky a maloletého odvolací súd uvádza, že ani spôsob, akým matka zabezpečuje ich bytové potreby, neovplyvňuje bez ďalšieho rozsah vyživovacej povinnosti otca. Výdavky uvádzané matkou na bývanie sú podľa názoru odvolacieho súdu primerané a zodpovedajú jej pomerom ako aj potrebám rodiny. Rovnako priamy dosah na vyživovaciu povinnosť otca nemá otcom tvrdená okolnosť, že matkin priateľ s nimi býva v spoločnej domácnosti; v takom prípade by sa tento síce mal podieľať na nákladoch na domácnosť (čo je vecou vzájomnej dohody s matkou), avšak voči maloletému vyživovaciu povinnosť nemá. Poistka vyplatená maloletému Timotejovi je jeho príjmom, ktorý môže použiť na svoje potreby, napr. na získanie vodičského preukazu, ako uviedla matka, pričom takýto náklad hodnotí odvolací súd ako účelný.

11. Odvolací súd záverom uvádza, že výdavky na kúrenie, ktoré otec tvrdil vo výške 1 200 eur ročne, považuje za primerané, hoci otec predložil doklad o zaplatení len na sumu 98,28 eur. Na týchto nákladoch sa však môže podieľať aj starý otec, ktorý v domácnosti býva a má príjem z dôchodku.

12. O náhrade trov odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 396 CSP v spojení s § 52 CMP.

13. Toto rozhodnutie bolo prijaté hlasovaním v pomere hlasov 3 (za) : 0 (proti).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolaťel musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).